

(המשך מעמוד 20)

במחנה 80, נסענו ביחד, ואחרי שביקרתי את שולה נסעתי לשלום.

ואז לא ידעת שישלום יהיה חבר של שולה?

שש, זה דבר שלא מזכירים.

אז איך קיבלתם את שלום ללהקה? קפצתי לחזרה במישמרות. שלום שר את אגדת דשא. יאיר הסתכל עליי, אני הסתכלתי על יאיר. שנינו עשינו עם הראש כן. וכששלום גמר לשיר, אמרנו לשלום: "אנחנו הולכים לגיסי אותך ללהקה!"

איך הוא הגיב?

לא מאמין. זה גדול מכדי להישמע אמיתי. ואל תבטיחו לי שום דבר. כי זה ישבור אותי סופית! אמרנו לו: "אללה, תחיל לארו. אתה בא ללהקה!"

מי שלא ראה אז את חנן יובל זורה, לא ראה אור מימיו.

הלהקה לא שרה שירים ששלום חנן כתב?

שיר אחד, הרכלניות, שהבנות שרו את המילים שלו. כתב רויד עתיד, גם כן ממשמרות.

מדוע לא ידעתם איך לנצל את הבישורן שלי?

נרמה לי שיאיר רוננבלום הרגיש שיש לו פה מתחרה רציני. ואל תשכחי שיאיר התחיל להתפרסם כמלחין, ואצלו היתה זכות ההחלטה. אז לא לקחו שירים של שלום.

אתה מסוגל לספר לי באובייקטיבי מביבות על שולה חן?

שולה באמת היתה כוכב. קשה לי להגיד את זה עליה, כי זה כאילו שאני משבח משהו שלי.

שולה חן. ואת צריכה להבין, שעד אז זה היה טאבו. גם כשהיו סולנים, מעולם לא הזכירו את שמם. תמיד להקת הנח"ל.
● וזה יצר מתחים?
זו היתה עובדה קיימת. היה כרוך שמתחים או לא מתחים, אין מה לעשות.
כמוכן, שליתר הבנות היתה תחושת קיפוח. אז יאיר נאלץ להרגיע את הרוחות. את השיר הייתי נער הוא הועיר לשולה, אבל בגלל המתחים העביר לאביבה. אבל אחר כך, בעיצומה של מלחמת-ששת-הימים, נעמי כתבה את החייל שלי חזר ונתנה את זה לשולה, ואחרי זה אי אפשר היה לעשות שום דבר — השיר הזה הפך להימנו.

זו היתה תקופה הכוננות של ששת-הימים. השיר שפתח היה גשם גשם בא. ואיך שאנחנו מתחילים עם השיר ושולה פותחת את הפה, עולה המפקד ואומר: "תכרה", צריך להתקפל ולזון הלאה, אבל אני מבטיח לכם את להקת הנח"ל בפעם הבאה." והפעם הבאה היתה אחרי שהחברה האלה עברו קרבות קשים. וכששולה התחילה גשם בא. זה לא היה מחיאות-כפיים — זה היה שאגות, וכולם שרו את השיר מהתחלה ועד הסוף. אחר כך החברה סיפרו כי גשם גשם בא הפך להימנו שלהם. כל פעם שהיה מטה של פגזים, משהו היה צועק "גשם, גשם, גשם בא" והחברה היו יודעים כמה המדובר.

אחד הדברים המדהימים שקרו באחרונה בעולם-הבידור הוא החלמתו המהירה של דני ליטאי. מתי הברית את דני?

בלהקה הוא היה הבימאי, ואמר לי שאני מתנועע יותר יפה מזה שלפניי. התחלנו לקשור קשרים ומאז אנחנו חברים.

שולה חן וילדיה

כשאת משתחררת, את אצלי!"

● איזה טיפוס הוא היה?
בן-אדם מאוד מתון, מאוד עצבני. רקד על אלף תנונות; גם שחק, גם בייס כאלף מקומות, וגם מאוד-מאוד אהב בחורות.

● הוא היה מה שבונה קריזאי?
קריזאי איום! הוא יכול היה להעמיד אותנו על צעד אחד מ-12 בלילה עד 5 בבוקר, סתם ככה, בגלל זה שמישהו לא עמד טוב.

● הוא היה מחליף תפקידים אם מישהו לא עמד טוב?
אף פעם לא.

● ואתם היו ביניכם מתחים באשר לחלוקת התפקידים?
ועוד איך היו מתחים.

היו לנו שיטות להרגיע את דני. כשמישהו ראה שהוא על סף קריזה, היה שולף כדורגל, הבנות היו יוצאות לשקם, והיינו מרכיצים מישהו, כי דני היה חולה כדורגל. זה היה עובד תמיד, לא היה פיסוס.

● מה היה קורה בלהקה בשלדני היה רומן עם אחת הבנות?

בלהקה שלי, וגם בוו של שולה, זה לא קרה. זה קרה אחריכך, בלהקות אחרות. אבל אני לא חושב שמישהו נעשה סטאר בזכות זה שהיתה חברה של דני.

מלי, שהיתה אחר כך אשתו, לא בלטה בלהקה. דווקא אסתר שמיר ומיקי קם, שלא היו חברות שלו, בלטו.

● היתה תקופה שהיחסים ביניכם עלו על שירתון בעיקבות הפקת פרסיפרם.
אף מפיך לא רצה להפיק את הערב הזה, של שירי ארית פיאף, במיוחד בגלל שתי השחקניות. ליונה אליאן היה תרמית של "נורית", וסנדרה ג'ונסון היתה עולה חרשה. אנחנו היינו דלוקים והחלטנו להפיק לבר.

זה נגמר בזה שמכרתי את הדירה שלי ושלילתי את כל החובות.

● ודני ליטאי?
לדני לא היה מה למכור. אני הייתי בשליחות בח"ל, דני אכל חרא בארץ מכל הכיוונים. כעסתי עליו שהוא ממשיך עם ההצגה ומכניס אותנו לעוד חובות. וכשהחובות הגיעו ל-700 אלף לירות, לא היה מוצא — מכרתי את הדירה ועברתי עם אבא שלי מאחד לאחד, התארון, הפירסומאי, הביטוח הלאומי, ושלילתי את הדי חובות.

קשה להגיד שזה לא השאיר מישקע מר. בהתחלה חשבתי שבחיים לא אראה עוד את דני, שאני את הסיפור עם דני גמתי, היינו בכזה מתח בגלל החובות האלה.

לשולה היתה הרגשה שכשאנחנו חוזרים ארצה, מחכה לנו ניידת ולוקחים אותנו לבית הסוהר. שנתיים לא ישנתי אף לילה, ממש פחדתי. ואז, כמה שזה ישמע איום, מכרתי את הדירה היחידה שהיתה לי, ואני גר עד היום בדירה שכור רה.

זה התיר מישקע די קשה. היום, בדיעבד, אני חושב שדני עבר את זה יותר קשה, ושאהד מגורמי התקרה-הלב שלו זה הסיפור ההוא.

● ובכל זאת, החלטת לחזור ולעבוד איתו על הצגת-ילדים.

היה לי דחף פנימי לסגור עניין וללכת הלאה. זו ארץ קטנה, אי-אפשר לעשות חשבונות. ואל תחשבי שלא היו לחצים. "איך אתה יכול לעבוד איתו אחרי מה שקרה?" אבל העבודה עשתה לנו טוב. החזרנו לעצמנו את הביטחון בעצמנו.

● היות בסביבה כשקובל שטף-דם במחז?

הוא היה באמצע עבודה עם צופי תל-אביב. בתדורה שלי, אחות בתל-השומר, אמרה לי למחרת שדני קיבל שטף-דם במוח. באתי מייד.

● מה ראית?
בן-אדם מוטל כמו גווייה, מלא צינורות, והרופא בצד אומר: "זה השלב הקריטי — או שהוא נגמר או שהוא ייצא מזה. ואם ייצא, לא ייצא כמו שהיה קודם."

הוא היה יומיים בלי הכרה, וכשהתעורר לא יכול היה לשמוע או לדבר, וחצי צד שמאל שלו היה משותק. הוא לא יכול היה לבלוע והתחיל לאבד מישקל.

האמת, אני מוכרח להודות: הייתי בטוח שזה הסוף. באתי הביתה, בכיתי נורא.

● לא האזנת שייצא מזה?
לא, באמת שלא. באתי לבקר אותו עם אחי, שגייד שזה לא נורא. אחי אמר שזה יותר נורא ממה שתיארתי.

● איך לדעתך הצליח לשקם את עצמו בצורה כליכך מרשימה?

אף אחד לא יכול להסביר. אני במקומו הייתי מוותר מוזמן. אבל יש לו קשיות-ערור ועקשנות, שהבטאה תמיד בלהקה כדברים קטנים, והתי מצתה לדבר אחר.

בבית לוינסטיין הוא עשה יותר ממה שאמרו לו. כשהיו אומרים לו להתאמן על תנועה חצי שעה, הוא היה מתאמן ששתיים.

ככל יודעת איך הוא התחיל ללכת? הוא שכח את כל מה זה ללכת. אחרי-כך הוא נזכר בגדי יגיל, איך היה מחקה את ההליכה שלו, והתחיל לחקות את גדי — כך התחיל ללכת.

והקול שלו, למי שמכיר אותו, זה לא הקול של דני. הוא פשוט למד לדבר מחדש.

● מי מטפל בו?
הוא מטפל בעצמו, וזו החלטה שלו. הוא לקח שותפה לדירה, כדי שלא לגור לבר, אבל הוא מתעקש לתפקד לברו.

● זה שמיקי פלד ואתה נתתם לו לביים את "הלהקות חוזרות" — זה מופעלי-צדקה?

רצינו לעשות ערב להנכיכו בהיכל התרבות, שצד צדתי ימים ושכולם יופיעו, ולתת את ההכנסות לדני. אז מיקי פלד אמר: "למה לעשות ערב-צדקה? בוא נעשה ערב המיכר של דני ליטאי, ושהוא יביים." היו חששות והיה קשה, אבל המיכרן הכי-טוב שלי לזה שהוא הצליח זה שלא מתייחסים אליו עוד כמו לחולה. כשהוא צועק, מחזירים לו. כשהוא מתעצבן, מתעצבנים עליו. לא אומרים: רגע, רגע, הוא חולה, לא תעצבנו אותו. והמיכרן הכי-ברור שלי לזה שדני ליטאי החלים, זה שהוא יכול לחזור 15 פעמים על אותו הצעד ולא לומר. זה מדהים, פשוט מדהים.

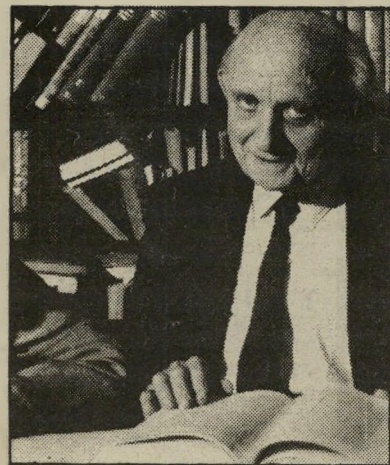
תמרורים

ההיסטוריון הרב-לשוני

נחוג ♦ בניו-יורק, יום-הולדתו ה-90 של פאלו ויטמיאר בארון, גדול ההיסטוריונים היהודיים החיים. בארון, יליד פולין וכנו של בנקאי, עשה בצעירותו שלושה דוקטוראטים באוניברסיטת וינה (בפילוסופיה, במדעי-המדע ובמישפטים), הוסמך גם לרבנות ועבר, לפני 60 שנה, לארצות-הברית, שבה שימש משך 33 שנים כפרופסור להיסטוריה היהודית באוניברסיטת קולומביה היוקרתית. עתה עוסק בארון, השולט ביותר מ-20 שפות (בניהן: ערבית, ארמית וסרבוקרואטית) בהנאה לרפוס של הכרך ה-19 של ההיסטוריה היהודית שלו, הדרן בחיי היהודים בימי הביניים.

השופט השכול

נפטר ♦ בחיפה, מהקף לב, בגיל 72, יצחק כהן, נשיא בית-הדין השופט העליון לשעבר, אשר התפרסם כשעמד בראש ועדת-החקירה לעניין טבח צברה ושאתליס (ראה גם יומן אישי). כהן, בן למישפחה דתית יוצאת פולין, היה אב לשלוש בנות וכן, שאותו שכל כמילי

היסטוריון בארון ערבית, ארמית וגם סרבוקרואטית

חמת-ההתשה. ב-15 שנותיו הראשונות בארץ עסק כהן בעריכת-דין (והתמחה במיקצועו אצל עורך-דין חיפאי אבי יהודה עתיד להיות נשיא בית-הדין העליון) וועדת-חקירת מחלל מפורסמת לא פחות. בן אגרוט). לאחר מכן עלה, במשך 35 שנה, למענה 1950, בדרגות השיפוט, החל משופט-שלום.

איש המיסטוריון

נפטר ♦ בתל-אביב, בגיל 89, יוסף חריט, יליד רוסיה ומאנשי השומר, אירגון מגיני היישוב בים היהודיים (בעיקר בגליל) שלפני מילחמת-העולם הראשונה, שבו הקים את קבוצת הרועים-השומרים, אשר ביקשה ללמוד את מיקצוע המירעה מן הברווים. אחרי הכיבוש הבריטי התנדב חריט לגדוד העברי, כשעיקר עיסוקו בגדוד היה סחיבת נשק וחומרי-נפץ ממחסני הצבא הבריטי בצריפין ובלוד אל סלייה-ההגנה. לתקופה שלאחר שיחרורו מן הגדוד מיוחס לו רונאלד סטורס, מושלה הצבאי הבריטי הראשון של ירושלים (והאיש אשר הורה לצפות במחסני אבן כל בית ירושלמי), על חלקי-כביכול במאר רעות-הרמים של שנת 1920, ואת הרצח שכן יצא אל הפועל, של יעקב רהיהאן ב-1924. בסופו של דבר עבר אישי-המיסטוריון חריט, שלו יחסה גם פגישה עם יוסף סטאלין, שבה הציע לו, ככביכול, סיוע למהפכה סוציאליסטית במרחב תמורת עזרה להקמת מדינה יהודית, לנתיבים יותר ענייניים: הוא היה לקורדח-בארות, מזכיר אגודת הספורט הפועל בראשית שנות ה-30. למפקד אחת מפלוגות-ההשדה (פו"ש) של ההגנה וממייסדי מיפעל המים מקורות ולאחר קום המדינה התעש, התעשייה צבאית.

* אחיו הוא הרב ד"ר קלמן כהנא. מראשי פועלי אגודת ישראל, לשעבר חבר-כנסת ורב הקיבוץ הדתי חפץ-חיים שלוד גזרה.